

LANDSCHAPSBEHEER OP MAAT

KNOTBOMEN

Het beheer van knotbomen is geen eenvoudige maar noodzakelijke klus. Als het onderhoud uitblijft, zal uiteindelijk een tak uitbreken en kan de boom daarbij openscheuren. Je kan gerust zelf aan de slag als je rekening houdt met enkele veiligheidsvoorschriften en over voldoende kennis beschikt over knotbomen en de technieken om ze te knotten. Goed beheerde knotbomen zijn prachtig om te zien en hebben bovendien heel wat ecologische waarde.

■ WAT IS EEN KNOTBOOM?

Een knotboom is geen soort op zich, maar het resultaat van een snoeiwijze: het knotten. Je kan van heel wat boomsoorten een knotboom maken door de stam op een bepaalde hoogte af te zagen. De takken worden na een aantal jaar afgezaagd tot tegen de stam. Door de vorming van wondweefsel op de snijvlakken ontstaat een bolvormige verdikking op de stam, de 'knot'. Je kan heel wat boomsoorten knotten. Het bekendst is de wilg, maar ook de eik, es, linde, els, haagbeuk, populier, kastanje, berk en olm kan je in knotvorm vinden.

Knotwilg

Knoteik

Knotels

■ WAAROM IS BEHEER ZO BELANGRIJK?

Knotbomen zijn het resultaat van een menselijke ingreep en blijven afhankelijk van de mens om gezond te blijven. Hoe vaak beheer nodig is, is afhankelijk van de boomsoort. Snelgroeiende soorten zoals wilg en populier hebben vaker beheer nodig dan eerder traaggroeiende soorten zoals eik en beuk. De beheercyclus kan daarom variëren van 3 tot 12 jaar.

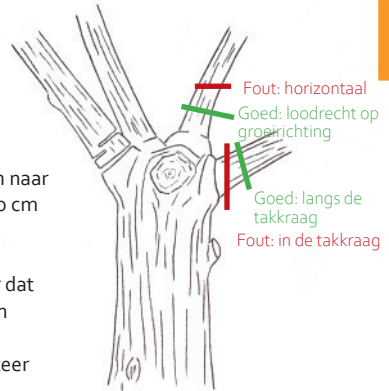
Als je een knotboom niet zou beheren, zouden de takken te zwaar worden en uitscheuren. Dit is meestal slecht voor de gezondheid van de boom. Hoe dikker de takken worden, hoe groter de snoeiwonden waardoor de kans op inrotten en infecties verhoogt. Laat de takken daarom nooit dikker worden dan 10 cm.

■ WAT IS HET BESTE MOMENT OM TE KNOTTEN?

Knotten doe je in de winter (november – maart), dus als de boom geen bladeren heeft. In de zomer heeft een boom te weinig energiereserves om opnieuw uit te lopen als hij zijn volledige kroon verliest. Maar let op! Knot niet bij temperaturen van minder dan -5°C. Dit is nefast voor de boom door vorstschade aan de snoeiwonde. Ontstaan er na een knotbeurt nog scheuten op de stam, verwijder deze dan in de lente of de zomer.

HOE GA JE BEST TE WERK?

1. Maak de werkzone vrij van hindernissen. Zorg dat vallende takken geen schade kunnen aanrichten.
2. Zaag de takken zo dicht mogelijk af tegen de knot, maar zonder de takkraag te beschadigen!
3. Dunne takken zaag of kap je in één beweging af van boven naar beneden. Laat bij dikkere takken eerst een stomp van 20 à 50 cm staan om te voorkomen dat de schors inscheurt en wonden veroorzaakt op de stam.
4. Houd het wondoppervlak zo klein mogelijk en zorg ervoor dat de wonden glad en aflopend zijn zodat er geen regenwater in de wonde blijft staan.
5. Denk aan het evenwicht van de boom en haal niet in één keer alle takken aan één kant weg.
6. Denk aan je veiligheid! Werk nooit alleen, zorg voor een GSM en EHBO-kit, draag beschermende kledij en gebruik goed gereedschap! Werk vanaf een solide basis: nooit vanop een ladder, maar zorg voor een hoogtewerker, stelling of werk vanuit de knot wanneer die breed genoeg is.
7. Laat achterstallig beheer door specialisten uitvoeren. De risico's voor zowel de boom als knotter zijn veel groter dan bij gewoon beheer.

HULP NODIG? KNOTTER WORDEN?

Niet iedereen is in staat om zelf de beheerwerken uit te voeren. Zij kunnen zich best inschrijven op www.goedgeknot.be. Kan je vakkundig houtkanten afzetten en bomen knotten? Registreer je dan als knotter. Goed Geknot brengt eigenaars van knobomen, houtkanten en hakhoutbosjes in contact met vrijwillige knotters van de Regionale Landschappen. Zij doen de werken gratis in ruil voor het hout. Informeer zeker eens naar ons **beheerabonnement** voor knobomen!

Scan deze qr-code en bekijk het filmpje over het beheer van knobomen. Aan het woord zijn knotters Werner De Wael en Anton Haegeman.

Deze infofiche is opgemaakt door RLM vzw in het kader van het project Landschapsbeheer op Maat. Om een duurzame impact te hebben op het landschap en klimaat is optimaal beheer van kleine landschapselementen noodzakelijk om aanplanten gezond oud te laten worden. Deze fiche geeft informatie over het hoe en waarom van correct beheer.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

provincie
Oost-Vlaanderen